

ІНДИВІДУАЛЬНО-ПРОФІЛАКТИЧНІ ЗАХОДИ ЗАПОБІГАННЯ КРИМІНАЛЬНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ, ЩО ВЧИНЯЮТЬСЯ МОЛОДІЖНИМИ УГРУПОВАННЯМИ

Агапова К. В.

У статті з огляду на процеси реформування правоохоронних органів, зокрема коригування завдань і функцій Національної поліції, розроблено алгоритми (програми) дій працівників оперативних підрозділів та превентивної діяльності щодо запобігання кримінальним правопорушенням, що вчиняються молодіжними угрупованнями, на основі стратегії випередження, які включають виявлення осіб із підвищеною агресивністю у складі таких груп та постановку їх на профілактичний облік, захист потенційних жертв, своєчасне припинення кримінальних правопорушень або запобігання ним на стадії підготовки чи замаху на вчинення. Запропоновані напрями індивідуально-виховної роботи з молоддю спрямовані на соціальне та психологічне коригування особи - члена молодіжної групи й вплив на спосіб та умови її життя, а також вимагають впровадження запропонованих авторських кримінологічних методик щодо відволікання молодих людей від протиправної діяльності, а також роз'єднання та переорієнтації групи.

Наведені дані переконують у тому, що в сучасних умовах гостро мають постати питання стосовно запобігання кримінальним правопорушенням, що вчиняються такими угрупованнями.

Переорієнтація включає виявлення обставин виникнення та розвитку конкретної неформальної молодіжної групи, її структури та ієрархії, зовнішніх зв'язків з іншими спільнотами; специфіку взаємовідносин між членами неформальної молодіжної групи та їх спільних інтересів (кожен п'ятий хлопець приходить у неформальну молодіжну групу для спільного проведення вільного часу, дозвілля); психологічних особливостей усіх членів неформальної молодіжної групи, їх ролі у житті об'єднання та вчинення конкретних спільних, групових дій; настанов, переконань, основних цінностей, традицій, субкультури, характерних для цієї неформальної молодіжної групи; вразливих, слабких сторін неформальної молодіжної групи; вчинених членами неформальної молодіжної групи та запланованих правопорушень і злочинів.

Ключові слова: молодь, угруповання, молодіжний рух, злочинець, поведінка, запобігання.

Ahapova K. V. Individual preventive measures to avert criminal offenses committed by youth groups

In the article, taking into account the processes of reforming law enforcement agencies, in particular adjusting the tasks and functions of the National Police, developed algorithms (programs) of actions of operational units and preventive activities to prevent criminal offenses committed by youth groups; aggression in such groups and their registration, protection of potential victims, timely cessation of criminal offenses or prevention of them at the stage of preparation or attempt to commit. The proposed areas of individual educational work with young people, aimed at social and psychological correction of a member of the youth group and the impact on the way and conditions of his life, as well as require the implementation of the proposed author's criminological methods of distracting young people from illegal activities, unity and reorientation of the group.

These data convince that in modern conditions the issues of prevention of criminal offenses committed by such groups should be acute.

Reorientation includes identifying: the circumstances of the emergence and development of a particular informal youth group, its structure and hierarchy, external relations with other communities; the specifics of the relationship between members of the informal youth group and their common interests (Every fifth boy comes to the informal youth group for joint leisure, leisure; psychological characteristics of all members of the informal youth group, their role in the life of the association and committed specific joint, group actions; guidelines, beliefs, core values, traditions, subculture, characteristic of this informal youth group, vulnerable, weaknesses of the informal youth group, committed and planned offenses and crimes by members of the informal youth group.

Key words: youth, grouping, youth movement, criminal, behavior, prevention.

Вступ. Молодіжна злочинність є універсальним індикатором соціальної ситуації у суспільстві. За даними кримінальної статистики, в Україні молоді люди вчиняють понад 50% усіх зареєстрованих кримінальних правопорушень, причому лише

6-8% з них вчиняють наодинці, а інші - у складі групи. Понад 80% жителів середніх і великих міст віком 14-29 років позиціонують свою приналежність до тих чи інших неформальних молодіжних об'єднань зі схильністю до насильницької кримінальної протиправної діяльності, тобто двоє з трьох молодих людей вчиняють кримінальне правопорушення, а п'ятеро із семи - адміністративне правопорушення. За офіційними даними МВС України, у країні було помічено у вчиненні кримінальних правопорушень близько 150 агресивно налаштованих рухів, значну кількість яких становлять «скінхеди» [1; 2]. Такі організації формуються поза контролем державних органів, тому досить складно визначити їх реальну кількість та численність (за оцінками експертів, деструктивні як до держави, так і до її інститутів неформальні групи останніми роками набули великого поширення та об'єднали приблизно 55-60 тисяч осіб, у тому числі молодих людей (до 40%)), тому не відбувається вжиття жодних системних заходів превентивного характеру. За відсутності запобіжної роботи з подібними молодіжними організаціями цей «резерв» дорослої злочинності може незабаром суттєво вплинути на кримінальну ситуацію не лише в окремих областях, але й у державі загалом.

Наведені дані переконують у тому, що в сучасних умовах гостро мають постати питання щодо запобігання кримінальним правопорушенням, що вчиняються такими угрупованнями.

Теоретичною основою написання статті стали праці М. С. Андріяшевської, І. О. Бандурки, К. А. Бєлікова, А. Б. Благої, В. В. Голіни, Б. М. Головкина, Д. А. Демчишина, А. О. Джужі, О. М. Джужі, А. П. Закалюка, Н. В. Кулакової, М. М. Кушніра, А. В. Півня, М. М. Рудика, Д. М. Тичини, Н. С. Юзікової. Водночас із моменту написання деяких робіт істотно змінилася ситуація в країні, що зумовило необхідність вивчення вибраної нами проблеми в сучасних умовах, зокрема розроблення індивідуально-профілактичних заходів запобігання кримінальним правопорушенням, що вчиняються молодіжними угрупованнями.

Постановка завдання. Вищевикладене вказує на актуальність дослідження, метою якого є формування концептуального бачення системи індивідуально-профілактичних заходів запобігання кримінальним правопорушенням, що вчиняються молодіжними угрупованнями.

Результати дослідження. Індивідуально-профілактичні заходи завжди спрямовані на конкрет-

них громадян, здатних вчинити кримінальне правопорушення, або їх групу. Відповідно, вплив на групову злочинність передбачає передусім виявлення всіх членів групи, правильну оцінку характеру діянь, що вчиняються ними, соціально-психологічних особливостей кожного члена, що дає змогу спрямувати профілактичні заходи на конкретну особу. Щодо цього М. М. Бабаєв зазначає, що «треба вміти надати необхідну допомогу тим, хто має об'єктивні життєві труднощі, які складно подолати самотійно. Водночас треба за можливості швидко виявляти серед загальної маси осіб, що не виправилися, які мали в минулому судимості, а також тих, у кого сформувалися антигромадські погляди та звички, аморальна поведінка, хто може сам опинитися в числі злочинців і бути джерелом негативного впливу на навколишніх, при цьому особливу увагу слід приділяти молоді» [3, с. 360].

Таким чином, індивідуальне запобігання становить ту частину запобіжної діяльності, яка здійснюється на стадії, що передують виникненню злочинного наміру. Однак, В. В. Голіна наголошує на тому, що зазначений напрям запобіжної діяльності варто не виокремлювати, а відносити до змісту та одного з видів спеціально-кримінологічного запобігання злочинам [4, с. 39].

Основним завданням індивідуальної запобіжної діяльності є усунення загрози потенційного злочину [5, с. 146]. Більш того, А. П. Закалюк зауважує, що теорія запобігання злочинності в певній частині, зокрема в теоретичному обґрунтуванні запобіжних заходів, тактики й методики їхнього вжиття, ніби виходить за межі теорії кримінології та користується здобутками інших наук, наприклад педагогіки, психології, соціології, не є аргументом для «відокремлення» теорії запобіжної діяльності від теорії кримінологічної науки [6, с. 325].

Таким чином, індивідуально-профілактичні заходи запобігання повинні містити кримінологічні знання про специфічні антисуспільні риси осіб, їх виникнення та розвиток, а також спрямовувачий вплив на саму особу, яка готує вчинення кримінального правопорушення або розпочала його вчинення, задля відвернення та припинення. При цьому зазначений вплив може бути безпосереднім або опосередкованим, у тому числі із застосуванням оперативних можливостей, через ближнє оточення, членів сім'ї [6, с. 334].

З огляду на те, що діяльність неформальних молодіжних груп від моменту виникнення до їх викриття має досить динамічний характер, насам-

Протидія злочинності: проблеми практики та науково-методичне забезпечення

перед слід визначати тих осіб, які нещодавно були залучені до злочинної групи, не мають поки що міцних зв'язків, не зазнали тривалого психологічного впливу злочинного середовища. Саме з них потрібно розпочинати індивідуально-профілактичну роботу шляхом їх виведення з-під впливу кримінальних лідерів.

Проблема існування молодіжної злочинності та необхідність її запобігання сьогодні визнаються не лише Україною, але й міжнародною спільнотою. У 2003 р. Радою Європи було прийнято рекомендацію «Про нові підходи до злочинності серед неповнолітніх і про значення правосуддя у справах неповнолітніх» [7]. Вона закріпила положення про те, що заходи запобігання молодіжній злочинності повинні спиратися на багатопрофільні міжвідомчі підходи, що розробляються з урахуванням всього комплексу соціальних факторів, які впливають на формування особистості в різних мікроколективах, зокрема сім'ї, школі, спортивних секціях, тобто з урахуванням усіх інституцій соціалізації. На наш погляд, основною є сім'я. Отже, суб'єктам індивідуального запобігання необхідно якомога раніше виявляти неблагополучні сім'ї, здатні сформуванати у дитини девіантний стереотип поведінки, згідно з яким насильство є найпростішим та найефективнішим способом вирішення наявної проблеми. Не відчуваючи перспективи розвитку повноцінних відносин у схемі «батьки - дитина», підліток шукає можливості компенсації дефіциту спілкування в компанії однолітків, як правило, таких самих ізгоїв, як і він сам. Результатом побудови моделі власних відносин часто є створення неформальних молодіжних груп, тому що в неформальному спілкуванні мимоволі копіюються ті відносини, які існували в сім'ї, тому якщо підліток стикався у власній сім'ї з проявами насильства та жорстокості, то він проєктуватиме подібну поведінку на тих, хто, на його погляд, не поділяє його думки й поводить інакше. Сім'ю тут слід розглядати не лише як інститут ранньої профілактики правопорушень, але й як важливий елемент системи морально-правової поведінки.

Основними напрямками запобігання кримінальним правопорушенням таких груп є такі:

- індивідуальні профілактичні бесіди, рейди, огляди житла та інша робота з дітьми, схильними до участі у правопорушеннях;
- виявлення та ізоляція дорослих лідерів, які схиляють дітей до протиправної агресивної поведінки;
- винесення офіційних попереджень особам, які допускають порушення громадського порядку,

що негативно характеризуються за місцем проживання;

- виявлення та оперативне розроблення найбільш криміногенних мікрорайонів, пунктів збирання підлітків та молоді, місць зберігання зброї та предметів правопорушень;

- висунення та перевірка версій про втягнення дітей дорослими до протиправної поведінки;

- виявлення осіб, які мають психічні відхилення, згубні залежності (алкогольну, наркотичну, токсичну), а також відчувають стійку ворожість до конкретних соціальних груп населення.

Метою індивідуального запобігання є позитивне коригування особистості, що приводить до зміни її поведінки від антигромадського ухилу до законслухняного, зниження ступеня віктимності конкретних категорій осіб, які є потенційними жертвами кримінальних правопорушень, вчинених неформальними молодіжними групами (об'єднаннями).

Досягнення цієї мети потребує вирішення таких завдань:

- виявлення та вивчення осіб, чия поведінка свідчить про реальну можливість вчинення кримінальних правопорушень;
- з'ясування джерел негативного впливу на них;
- прогнозування індивідуальної поведінки та планування заходів індивідуального запобігання;
- постановка осіб на профілактичний облік, позитивний коригуючий вплив та контроль за їхньою поведінкою й способом життя.

Превентивний облік - комплекс заходів щодо запобігання, попередження, фіксації та припинення протиправних дій, а також взяття на облік та накопичення відомостей щодо категорії осіб, які проживають на території обслуговування та підлягають контролю з боку дільничного офіцера поліції. Індивідуальна превентивна робота - комплекс заходів щодо конкретних осіб, схильних до вчинення правопорушень, та осіб, які перебувають на обліках в органах поліції, задля попередження вчинення ними злочинів та інших правопорушень [8; 9].

У системі Національної поліції основним суб'єктом, який виконує повноваження з превентивної (профілактичної) роботи, є дільничний офіцер поліції. Його діяльність регламентується нормативно-правовими актами, але головними з них є Закон «Про Національну поліцію» (2015 р.) [10] та «Інструкція з організації діяльності дільничних офіцерів поліції» (2017 р.) [11].

Треба відзначити особливу значущість заходів

індивідуально-профілактичного впливу на осіб, які входять до складу молодіжних груп націоналістичної та тоталітарно-релігійної орієнтації.

Інформація, отримана з багатьох джерел, дає змогу розробляти різні запобіжні оперативно-розшукові заходи та вживати їх, а також здійснювати так звану оперативно-розшукову профілактику. Аналіз стану оперативної обстановки є важливим елементом організації оперативної профілактики. В підрозділах карного розшуку насамперед необхідно організувати концентрацію всієї інформації, яка надходить із різних оперативно-розшукових та інших джерел, для її подальшого використання. Крім того, вивченню підлягають матеріали справ оперативного обліку, кримінальних проваджень, результатів проведення рейдів [12, с. 15].

Особливе значення в діяльності підрозділів карного розшуку має саме аналіз оперативної обстановки на території обслуговування. Для цього вивчаються статистичні дані про кількість та види злочинів, які вчиняються на території (в окремих мікрорайонах, на вулицях, у скверах та інших об'єктах), вони зіставляються з даними за минулі аналогічні періоди (як правило, за місяць, квартал, півріччя, рік), виявляються тенденції щодо зменшення чи збільшення кількості вчинених кримінальних правопорушень у складі злочинних/молодіжних груп.

Правову основу виявлення та припинення злочинної діяльності організованих злочинних угруповань також становить Закон України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю» (1993 р.) [13], у якому під організованою злочинністю розуміється сукупність злочинів, що вчиняються у зв'язку зі створенням та діяльністю організованих злочинних угруповань. Згідно зі ст. 6, до основних напрямів боротьби з організованою злочинністю належать виявлення та усунення або нейтралізація негативних соціальних процесів і явищ, що породжують організовану злочинність та сприяють їй, а також виявлення, розслідування, припинення й протидія правопорушенням, вчинюваних учасниками організованих злочинних угруповань, притягнення винних до відповідальності. Однак варто зазначити, що цей Закон є застарілим, не відображає усіх реалій боротьби з організованою злочинністю та потребує нового прийняття.

Головними організаційними напрямками запобігання кримінальним правопорушенням, що вчиняються молодіжними угрупованнями, які здійснюють оперативні підрозділи, є забезпе-

чення регулярного вивчення обставин та обмін інформацією про вчинення кримінальних правопорушень задля ведення контролю та роботи щодо розкриття цих злочинів; здійснення обліку та перевірки молодіжних угруповань, які можуть викликати оперативний інтерес щодо вчинення зазначених злочинів; ретельний облік усіх розкритих, а також аналіз усіх нерозкритих злочинів; розроблення алгоритмів спільних дій з іншими правоохоронними органами, органами місцевого самоврядування та державними органами виконавчої влади (органами й службами у справах дітей) задля забезпечення запобігання кримінальним правопорушенням, що вчиняються молодіжними угрупованнями.

Задля цього працівники оперативних підрозділів кримінальної поліції завдяки цій організаційно-тактичній формі вживають термінових заходів шляхом втручання в злочинні дії щодо недопущення переростання готування злочину в замах, а замаху - у закінчений злочин; усунення умов, що сприяли попередній злочинній діяльності; забезпечення безпеки осіб, на життя й здоров'я яких можливе злочинне посягання; недопущення заповідання матеріальної шкоди тощо [14, с. 185].

Таким чином, аналіз кримінологічної, оперативно-розшукової та кримінальної процесуальної практики свідчить про те, що матеріали планування діяльності підрозділів Національної поліції України щодо запобігання вчинення правопорушень молодіжними угрупованнями повинні включати назву угруповання (за прізвищем організатора, керуючого); установчі дані, іншу інформацію щодо організатора та учасників; характеристику угруповання; деталізовані хронологічні відомості щодо формування молодіжного угруповання (дата формування, вжиті заходи запобігання та їх результати); наявні оперативні матеріали; відкриті кримінальні провадження стосовно членів угруповання; повідомлення, отримані від негласного апарату; картки - паспорти на молодіжне угруповання.

Ігнорування оперативно-розшукової профілактики вважаємо достатньо серйозним недоліком, що вимагає термінового втручання з боку керівництва органів поліції у вирішення цієї проблеми, оскільки відомості про діючі на певній території, що обслуговується, молодіжні групи є цінним джерелом оперативної інформації, необхідної для забезпечення ефективної роботи з розкриття кримінальних правопорушень по гарячих слідах. Наприклад, у Центральному районі м. Кривий Ріг у 2016 р. була створена група неформалів, що

позиціонували себе панками, проте під атрибутикою їх існування група займалася грабежами, розбоями та незаконним заволодінням транспортними засобами, а стилізація під життя неформалів злочинцям була потрібна для конспірації. За очевидної численності групи лише до кримінальної відповідальності було притягнуто 15 осіб, із числа вчинених кримінальних правопорушень її членами було виявлено лише три злочини, а довести до суду вдалося одне - вбивство, при цьому лише 5 членами провина було визнана повністю, 3 вину не визнали, а 9 членів групи визнали провину частково [15]. Причиною неефективності виявлення та розслідування злочинної діяльності цієї групи стала відсутність оперативної та облікової інформації про злочинців, хоча група існувала й діяла близько 5 років.

Основними способами виявлення на території, що обслуговується, неформальних молодіжних груп повинні стати патрулювання, оперативні рейди на місця ймовірного перебування членів цих об'єднань; провадження процесуальних дій під час перевірки заяв громадян, а також щодо внесених відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань [16] за фактами вчинення групових кримінальних правопорушень молоддю; вивчення статистичних даних про кримінальні правопорушення, вчинені молодіжними групами.

За фактом виявлення конкретної неформальної молодіжної групи протиправної спрямованості співробітники поліції зобов'язані негайно розпочинати індивідуально-профілактичну роботу, наскільки це можливо з кожним членом об'єднання, а за необхідності - з усією групою загалом. Найефективнішою формою впливу, на нашу думку, буде роз'єднання й переорієнтація групи.

Роз'єднання може полягати в тому, що члени неформальної групи «роз'єднуються» до різних навчальних закладів або призначаються на роботу на різні підприємства. Співробітники поліції при цьому проводять регулярні бесіди з їхніми батьками та родичами про послаблення їх контактів один з одним. Для збільшення позитивного ефекту лідери таких груп за наявності достатніх підстав прямують до спеціалізованих установ. Роз'єднання неформальної молодіжної групи спрямоване на дискредитацію її лідера в очах об'єднання шляхом формування конфронтаційних відносин з ним у активних членів спільноти. Це приводить до розкладання неформальної групи на стадії злочинної поведінки на менші об'єднання, профілактична робота з якими для співробітників поліції значно полегшується.

Однією з головних форм роз'єднання є створення або використання назріваючих або реально наявних всередині угруповання конфліктних ситуацій. Будь-яка конфліктна ситуація містить учасників конфлікту, між якими існують серйозні розбіжності, та об'єкт конфлікту, тобто реальну причину розбіжностей, що виникли. Об'єктом конфлікту виступають переважно матеріальні ресурси, до контролю над якими прагнуть учасники конфлікту. Конфліктна ситуація переростає в конфлікт за наявності інциденту, тобто зіткнення учасників конфлікту, що спробують установити контроль над об'єктом конфлікту. Під час створення конфліктної ситуації необхідно насамперед відтворення її об'єкта, через який члени молодіжного угруповання можуть вступити в конфлікт. Однак варто пам'ятати про загальну закономірність протікання конфліктів, адже вони можуть не тільки зруйнувати угруповання, але й ще більше інтегрувати його членів перед загрозою зовнішньої небезпеки, тому не слід, наприклад, використовувати конфлікти, що мають тільки суб'єктивні передумови, тобто конфлікти без реально наявного об'єкта.

Іншою формою профілактичної роботи є переорієнтація неформальної молодіжної групи, що включає виявлення обставин виникнення та розвитку конкретної неформальної молодіжної групи, її структури та ієрархії, зовнішніх зв'язків з іншими спільнотами; специфіки взаємовідносин між членами неформальної молодіжної групи та їх спільних інтересів (кожен п'ятий хлопець приходить у неформальну молодіжну групу для спільного проведення вільного часу, дозвілля); психологічних особливостей усіх членів неформальної молодіжної групи, їх ролі у житті об'єднання та вчинення конкретних спільних, групових дій (для 54% членів неформальних молодіжних груп важливо, що його думка цінується у колективі під час ухвалення будь-яких рішень); настанов, переконань, основних цінностей, традицій, субкультури, характерної для цієї неформальної молодіжної групи; вразливих, слабких сторін неформальної молодіжної групи; вчинених та запланованих правопорушень і злочинів членами неформальної молодіжної групи.

З урахуванням зазначених обставин співробітники поліції можуть справляти досить ефективний вплив на неформальну молодіжну групу, в ході якого об'єднання переважно збереже свій склад, але його спеціалізація зміниться на суспільно корисну.

Індивідуально-виховна робота з молоддю спря-

мована на соціальне та психологічне коригування особи - члена молодіжної групи та вплив на спосіб її умови його життя, що вимагає розроблення методики «відволікання» молодих людей від протиправної діяльності. У створенні таких методик істотною роллю здатна відіграти перебудова системи освіти, що полягає перш за все у максимальній індивідуалізації навчально-виховної, спортивно-масової роботи, повсякденному впровадженні педагогіки співробітництва, забезпеченні принципу соціальної справедливості.

Висновки. Таким чином, головна запобіжна робота зі злочинцями - членами неформальних молодіжних груп найчастіше проводиться працівниками поліції, які за фактом виявлення конкретної неформальної молодіжної групи зобов'язані негайно братися до індивідуально-профілактичної роботи з кожним її членом, а за необхідності - з усією групою загалом.

Найефективнішими формами індивідуально-профілактичного впливу на осіб, які схильні до вчинення кримінальних правопорушень, будуть роз'єднання й переорієнтація групи. Роз'єднання полягає в тому, що члени неформальної групи «роз'єднуються» до різних навчальних закладів або призначаються на роботу на різні підприємства. Співробітники поліції проводять регулярні бесіди з їхніми батьками та родичами про послаблення їх контактів один з одним. Для збільшення позитивного ефекту лідери таких груп за наявності достатніх підстав прямують до спеціалізованих установ. Роз'єднання неформальної молодіжної групи спрямоване на дискредитацію її лідера в очах об'єднання шляхом формування конфронтаційних відносин з ним у активних членів спільноти. Це приводить до розкладання неформальної групи на стадії злочинної поведінки на менші об'єднання, профілактична робота з якими для співробітників поліції значно полегшується.

Переорієнтація включає виявлення обставин виникнення та розвитку конкретної неформальної молодіжної групи, її структури та ієрархії, зовнішніх зв'язків з іншими спільнотами; специфіки взаємовідносин між членами неформальної молодіжної групи та їх спільних інтересів (кожен п'ятий хлопець приходиться у неформальну молодіжну групу для спільного проведення вільного часу, дозвілля); психологічних особливостей усіх членів неформальної молодіжної групи, їх ролі у житті об'єднання та вчинення конкретних спільних, групових дій; настанов, переконань, основних цінностей, традицій, субкультури, характерної для цієї неформальної молодіжної групи; уразливих,

слабких сторін неформальної молодіжної групи; вчинених та запланованих правопорушень і злочинів членами неформальної молодіжної групи.

Література

1. Про зареєстровані кримінальні правопорушення та результати їх досудового розслідування / Офіс Генерального прокурора України. URL: <http://www.gp.gov.ua/ua/stat.html>.
2. Вербенський М. Г., Кулик О. Г., Наумова І. В. Кримінальна ситуація в Україні: основні тенденції : монографія. Київ : Юрінком Інтер, 2021. 145 с.
3. Бабаев М. М. Теоретические основы криминологического исследования социально-демографических процессов в СССР. Москва : Юридическая литература, 1975. 512 с.
4. Голіна В. В. Запобігання злочинності (теорія і практика) : навчальний посібник. Харків : Національна юридична академія України, 2011. 120 с.
5. Голіна В. В., Головін Б. М., Валуська М. Ю. та ін. Криминологія : підручник. Харків : Право, 2014. 440 с.
6. Закалюк А. П. Курс сучасної української криминології: теорія і практика : у 3 кн. Київ : Ін Юре, 2007. Кн. 1 : Теоретичні засади та історія української криминологічної науки. 424 с.
7. О новых подходах к преступности среди несовершеннолетних и о значении правосудия по делам несовершеннолетних : Рекомендація № Rec (2003) 20 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам від 24 вересня 2003 р. *Верховна Рада України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_865#Text.
8. Богатирьова О. І. Теоретико-прикладні засади впровадження пробації в Україні : монографія. Київ : ВД «Дакор», 2013. 368 с.
9. Конопельський В. Я. Диференціація та індивідуалізація виконання покарання у виді позбавлення волі: поняття, зміст, реалізація у кримінально-виконавчій діяльності України : монографія. Одеса : ОДУВС, 2014. 472 с.
10. Про Національну поліцію : Закон України від 2 липня 2015 р. № 580-VIII. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/580-19>.
11. Інструкція з організації діяльності дільничних офіцерів поліції : Наказ МВС України від 28 липня 2017 р. № 650. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/z1041-17>.
12. Пчолкін В. Д. Поняття та роль оперативно-розшукової профілактики у запобіганні злочинам. *Попередження злочинів суб'єктами оперативно-розшукової діяльності* : матеріали науково-практичної конференції МВС України. Харків : ХНУВС, 2010. С. 15-17.

Протидія злочинності: проблеми практики та науково-методичне забезпечення

---

13. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю : Закон України від 30 червня 1993 р. № 3341-XII. *Верховна Рада України*. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3341-12>.

14. Шаповалов О. О. Методика оперативного пошуку ознак загальнокримінальних злочинів. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Юридичні науки*. 2015. № 2-3. Т. 4. Ч. 2. С. 183-187.

15. Кримінальне провадження № 42019091010000016. Архів Центрально-міського районного суду м. Кривий Ріг. 2016.

16. Положення про Єдиний реєстр досудових розслідувань, порядок його формування та ведення : Наказ Офісу Генерального прокурора України від 30 червня 2020 р. № 298. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0298905-20#Text>.

*Агапова К. В.,
аспірант кафедри кримінального права
та кримінології
Одеського державного університету
внутрішніх справ*